

**คุณลักษณะความเป็นครูของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย**

**Teacher Characteristics of Teaching Professional Training Students
Thai Language Teaching Field**

ศิวพร จติกุล¹, พิงพร ศรีแก้ว²

Siwaporn Jatikul¹, Pingporn Srikaew²

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phayao Campus

Corresponding Author, E-mail: siwaporn.jati@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะของความเป็นครูของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ผู้ให้ข้อมูลจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นิสิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 5 ที่ออกฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 9 รูป กลุ่มที่ 2 ครูพี่เลี้ยง จำนวน 9 คน กลุ่มที่ 3 ครู หรือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งในการนิเทศประจำโรงเรียน 9 คน และกลุ่มที่ 4 อาจารย์นิเทศก์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณลักษณะของความเป็นครู และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความถี่และร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า

คุณลักษณะของความเป็นครูของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ซึ่งมีด้านความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ ด้านเทคนิคทักษะและวิธีปฏิบัติการสอน ด้านบุคลิกภาพ และด้านทัศนคติต่อวิชาชีพครู โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือด้านทัศนคติต่อวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาคือด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.41$) ด้านเทคนิค ทักษะ และวิธีการปฏิบัติงานสอน ($\bar{X} = 4.33$) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความสามารถทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.19$)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ได้ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครู ในการนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเฉพาะด้านคุณลักษณะของความเป็นครู ตามประเด็นที่ค้นพบ เพื่อให้การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: คุณลักษณะของความเป็นครู; นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู; สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

Abstract

This research article was a quantitative and qualitative research aimed to study the characteristics of teaching professional training students in the field of Thai language

teaching. The informants were classified into 4 group, Group 1: 9 fifth-year Thai language teaching students who will practice teaching in educational institutions in the academic year 2022. Group 2: 9 mentor teachers; Group 3: Teachers or those who have appointed to be school supervisors, 9 people, and Group 4, university supervisors, 5 people. The tools used in the research were the Teacher Qualifications Assessment (TQA) and the statistics used to analyze the data included finding the mean ($\bar{X}$), and standard deviation (S.D.), frequency and percentage. The data were analyzed by means of descriptive analysis; the research results was found that;

In terms of teacher characteristics, it was found that the teacher characteristics of the teaching professional training students on Thai language teaching field which has academic knowledge and ability technical skills and teaching practices personality and attitude towards the teaching profession. it is appropriate and a high level ($\bar{X}=4.38$), the aspect that is most appropriate is the attitude towards, the teaching profession ($\bar{X}=4.60$), followed by the personality aspect ($\bar{X}=4.41$), technical skills and teaching practices personality aspect ($\bar{X}=4.33$) and the last is the academic ability aspect ($\bar{X}=4.19$).

The knowledge gained from research obtain information for higher education institutions to produce teachers to use it as a guideline for improving the teaching professional experience training process especially, in terms of characteristics of a teacher, according to the issues discovered in order to effectively organize teacher professional experience training.

Keywords: Teacher Characteristics; Teaching Professional Training Students;
Thai Language Teaching Field

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายสำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนาบุคคล พร้อมทั้งความสามารถในการนำความรู้และวิทยาการต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและมนุษยชาติ ผู้ที่สำเร็จการศึกษา จึงควรเป็นผู้ที่สามารถนำตนเองในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครู จะต้องเป็นบุคคลที่อุทิศกำลังกายและกำลังใจอย่างสูง เพื่อให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่ควรค่าแก่การยกย่องนับถือ และได้รับความไว้วางใจจากบุคคลทั่วไปในสังคม นอกจากนี้ครูในสหสวรรษใหม่ต้องสามารถพัฒนานักเรียนของตนให้มีสมรรถภาพและทัศนคติอันเป็นพื้นฐาน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การยอมรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการเข้าใจ และตัดสินใจ ทักษะ การคิดวิเคราะห์ การกำหนดปัญหาและการแก้ปัญหา เป็นต้น ครูในสหสวรรษใหม่จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้และศิลป์ในการประกอบวิชาชีพครู มีความรอบรู้และลุ่มลึกในเนื้อหา ทางด้านวิชาการ ศิลป์ คือ เทคนิคที่จะทำให้ศิษย์สนุกและมีใจจดจ่ออยู่กับการเรียนทั้งสองนี้คือ คุณสมบัติที่สำคัญสำหรับการเป็นครู ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และถ้ายังรักและเห็นว่า การทำหน้าที่ครู เป็นสิ่งที่มีค่า มีความหมายต่อชีวิต ก็ยิ่งที่จะต้องพัฒนาและฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ อยู่เสมอ โดยเฉพาะเรื่องเทคนิคใน

การทำให้ศิษย์สนุกกับการเรียนนั้น วิธีที่ได้ผลดีวิธีหนึ่งคือ ทดลองและฝึกฝนด้วยตนเองความท้าทายด้าน การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิธีการดำรง ชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อ เตรียมความ พร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มี การเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ จำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความ พร้อมด้านต่าง ๆ ดังนั้น ครูในศตวรรษที่ 21 จึงต้องเป็นครูที่มีความสามารถเชิงวิชาชีพมีความรู้ในวิชาการ ท้นต่อการ ก้าวหน้า ติดตามการสอนของสื่อมวลชน สามารถพูดคุยกับนักเรียนได้ เตรียมนักเรียนให้ สามารถ เลือกใช้ข้อมูลสาธารณะอย่างวิเคราะห์ และมีความเข้าใจหลักการพื้นฐานของ การศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อจะได้เข้าใจปัญหาของโลกปัจจุบันมีความพร้อมที่จะร่วมงานกับผู้ประกอบการและสมาชิกของชุมชนและ สามารถควบคุมกระบวนการศึกษาต่อเนื่องของตนได้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพถือว่าเป็นหัวใจของการ ผลิตบุคลากรในสาขาอาชีพต่าง ๆ วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครู เพราะเป็น กระบวนการฝึกภาคปฏิบัติที่ช่วยเสริมสร้างนิสัยให้เป็นผู้ที่มีความรัก ความศรัทธาต่ออาชีพครู และมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่พึงพอใจแก่ หน่วยงานผู้ใช้ ครู กระบวนการภาคปฏิบัติต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การผลิตครูที่มีคุณภาพที่พึงประสงค์ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ จะต้องได้รับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากหน่วยงานผู้ใช้ครูอย่างจริงจัง เพราะหน่วยงานผู้ใช้ครู คือสถานที่ฝึกปฏิบัติเป็นแหล่งต้นแบบที่จะให้นิสิตครูได้เรียนรู้จาก สถานการณ์จริง ควบคู่กับ การเรียนรู้ ภาคปฏิบัติจากมหาวิทยาลัยในทุก ๆ ขั้นตอน (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2559, น.1) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนิสิตปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นมาตรฐานประสบการณ์ วิชาชีพ และ เป็นการฝึกทักษะและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้ผ่าน การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และ ผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนิสิตครูผู้ที่จะเป็นผลผลิตของมหาวิทยาลัยที่จะออกไปสู่สังคมภายนอกด้วย การประกอบอาชีพครูบุคลากรทางการศึกษา หรืออาชีพอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่นิสิตได้ สำเร็จการศึกษาไปแล้ว จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ จะต้องประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ (Quality)

กระบวนการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูนอกจากการฝึกปฏิบัติด้านการสอนแล้วสิ่งสำคัญที่ต้องฝึกควบคู่ กันไปคือการสร้างคุณลักษณะของความเป็นครูให้กับนิสิต ทั้งนี้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้สามารถดำเนินอยู่ในสังคมได้อย่างมีสันติสุข และสามารถเกื้อหนุน การพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ (สนอง ศิริกุลวัฒนา, ม. ป. ป., น. 4) และบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่าง ยิ่งต่อการจัดการศึกษาของ ประเทศ คือ ครูเพราะครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่สร้างประสบการณ์การเรียนรู้และการ พัฒนาโดยรอบด้านให้เกิด ในตัวผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2518, น. 171) เพื่อให้ ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการวิชาความรู้สามารถมีชีวิตที่ดีขึ้น ดำรงตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ดังนั้น การพัฒนา การศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการที่มีคุณภาพด้วยเหตุนี้ “ครู” จะเป็นผู้ที่มีความรู้แต่เพียงอย่าง

เดี๋ยวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ แต่จะต้องมี คุณลักษณะที่ดีที่สามารถทำหน้าที่อันยากยิ่งนี้ให้บรรลุลงไป ด้วยดี (เฉลียว บุรีภักดี และคณะ, 2520, น. 1) คณะผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนและปฏิบัติหน้าที่ในการ เป็นอาจารย์นิเทศก์ที่ออกไปนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตฝึกประสบการณ์ จึงสนใจที่จะ ศึกษาและติดตามผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในด้านคุณลักษณะของความเป็นครู ซึ่งจะส่งผล สำคัญต่อกระบวนการผลิตครูของหลักสูตรครุศาสตรสาขาวิชาการสอนภาษาไทย อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทาง สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาการผลิตครูโดยรวมให้ มีคุณภาพเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ. ศ. 2546 และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่ทุกฝ่ายเพียรพยายามที่จะให้ บรรลุผล ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของความเป็นครู ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการสอน ภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
2. พื้นที่วิจัยคือสถานศึกษาที่เป็นเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต
3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 นิสิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 5 ที่ออกฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 9 รูป กลุ่มที่ 2 ครูพี่เลี้ยง จำนวน 9 คน กลุ่มที่ 3 ครู หรือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งในการนิเทศประจำโรงเรียน 9 คน และกลุ่มที่ 4 อาจารย์ นิเทศก์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบประเมินของ สมทรง สุวพานิช คณะครุ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert scale) คือแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นครู โดยยึดหลักการสร้างแบบ ประเมิน และคุณลักษณะของครูวิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ พ. ศ. 2548 กำหนดรายการประเมินตามข้อกำหนดลักษณะของ ความเป็นครูมืออาชีพ ประกอบด้วย ความสามารถทางวิชาการ เทคนิค ทักษะ และวิธีการ ปฏิบัติงานสอน บุคลิกภาพ และ ทศนคติต่อวิชาชีพผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและภาษา รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ 4.1 รศ. อนงค์ศิริ วิชาลัย อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่ 4.2 ผศ.จักรแก้ว นามเมือง อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา 4.3 ร้อยตำรวจตรี ดร.สมยศ ปัญญา มาก อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า เครื่องมือ มีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่นิสิตสาขาวิชาการสอน ภาษาไทย

ชั้นปีที่ 5 ออกฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ตลอดปีการศึกษา 2565 จำนวน 9 โรง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้ผลการประเมินคุณลักษณะของความเป็นครูวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำมาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ความสามารถทางวิชาการ			
1. มีความรู้ในเนื้อหาอย่างถูกต้อง	4.25	0.61	มาก
2. เป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ	4.08	0.59	มาก
3. ช่างสังเกต ขอบคณหาความจริง	4.08	0.59	มาก
4. สามารถค้นหาความรู้จากเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.31	0.69	มาก
5. แสวงหาข้อมูลข่าวสารทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน	4.31	0.69	มาก
6. ใช้เทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้	4.31	0.69	มาก
7. นำความรู้ที่ทันสมัยมาเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนรู้	4.05	0.17	มาก
8. มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่และสามารถบูรณาการเข้ากับบทเรียนภาษาไทยได้	4.05	0.67	มาก
9. มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองที่เป็นปัจจุบันในประเทศ และสามารถบูรณาการเข้ากับบทเรียนภาษาไทยได้	4.08	0.57	มาก
10. ใช้รูปแบบการวิจัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.08	0.69	มาก
รวม	4.19	0.65	มาก
เทคนิค ทักษะ และวิธีการปฏิบัติงานสอน			
11. ส่งแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า ทันตามกำหนดเวลา	4.38	0.48	มาก
12. ปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายทุกด้านได้ครบถ้วนถูกต้องและมีประสิทธิภาพ	4.58	0.48	มากที่สุด
13. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน	4.66	0.47	มากที่สุด
14. มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	4.19	0.65	มาก
15. มีวิธีการทำงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น	4.08	0.69	มาก
16. มีการประเมินประสิทธิผลของตนเองและกลุ่มแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางานของตน	4.16	0.64	มาก

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
17. สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.23	0.67	มาก
รวม	4.33	0.58	มาก
บุคลิกภาพ			
18. แต่งกายสะอาด เรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบของสถาบัน และเหมาะสมกับความเป็นครู	4.54	0.50	มากที่สุด
19. มีอารมณ์มั่นคงแจ่มใสและมีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียน เพื่อนนิสิตและบุคคลอื่น	4.54	0.50	มากที่สุด
21. มีภาวะผู้นำและเป็นผู้ตามที่ดีมีน้ำใจโอบอ้อมอารีและช่วยเหลือผู้อื่น	4.20	0.69	มาก
22. มีการปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน	4.35	0.58	มาก
23. มีปฏิภาณไหวพริบ และตัดสินใจที่รวดเร็วเมื่อเกิดสถานการณ์ที่คับขันโดยใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจและแก้ปัญหา	4.17	0.79	มาก
24. มีการช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้ร่วมงาน	4.42	0.56	มาก
25. ให้เกียรติยกย่อง และชื่นชมความสามารถของเพื่อนร่วมงาน	4.54	0.50	มากที่สุด
26. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.01	0.64	มาก
27. ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดีมีความเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน	4.65	0.47	มากที่สุด
28. ใช้ภาษาสื่อสารอย่างเหมาะสม	4.54	0.50	มากที่สุด
29. ขยัน คล่องแคล่ว กระตือรือร้น	4.38	0.48	มาก
30. รักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบ และมีความประณีต	4.54	0.50	มากที่สุด
รวม	4.41	0.55	มาก

ทัศนคติต่อวิชาชีพครู			
31. มาปฏิบัติงานครบตามเวลาและสม่ำเสมอเช่น มาโรงเรียนทันในเวลาเช้า เข้าสอน และออกตรงเวลา	4.54	0.50	มากที่สุด
32. มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย	4.61	0.48	มากที่สุด
33. มีความเต็มใจและตั้งใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	4.50	0.46	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
34. มีความเสียสละอดทน อดกลั้น ขยัน และอุทิศเวลาในการปฏิบัติงาน	4.54	0.49	มากที่สุด
35. ประพฤติ และวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีเหมาะสมกับการเป็นนิสิต/นักศึกษาและความเป็นครู	4.61	0.48	มากที่สุด
36. อาสาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตน และให้ความร่วมมือกับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน	4.61	0.48	มากที่สุด
37. ตั้งใจสอนและพยายามปรับปรุงการสอน เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.54	0.50	มากที่สุด
38. ส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย	4.70	0.46	มากที่สุด
39. มีวินัยในตนเองและเคารพกฎหมาย	4.61	0.48	มากที่สุด
40. มีความสุขและพอใจที่ได้ปฏิบัติงานครู	4.58	0.49	มากที่สุด
รวม	4.60	0.48	มากที่สุด
ผลรวมทั้งหมด	4.38	0.57	มาก

ตารางที่ 1 คุณลักษณะของความเป็นครู ของนิสิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย
ตามความคิดเห็นของ ครูพี่เลี้ยง ครู/ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งในการนิเทศประจำโรงเรียน
และอาจารย์นิเทศก์ มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นครูพี่เลี้ยง ครู/ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งในการนิเทศประจำโรงเรียน และ
อาจารย์นิเทศก์ มหาวิทยาลัย คุณลักษณะของความเป็นครู ของนิสิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูพี่เลี้ยง ครู/ผู้ที่ได้รับการ แต่งตั้งในการนิเทศประจำโรงเรียนและ
อาจารย์นิเทศก์มหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของความเป็นครู ของนิสิตฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก
($\bar{X}$ = 4. 38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ได้แก่ด้านทัศนคติต่อ
วิชาชีพครู ($\bar{X}$ = 4. 60) รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}$ = 4. 41) รองลงมาคือด้านเทคนิคทักษะและ
วิธีการปฏิบัติงานสอน ($\bar{X}$ = 4. 33) และลำดับสุดท้ายคือด้านความสามารถทางวิชาการ ($\bar{X}$ = 4. 19) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่าด้านความสามารถทางวิชาการ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
รายการ ด้านเทคนิคทักษะทางวิชาการ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกรายการ ยกเว้นรายการที่ 12
คือปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายทุกด้านได้ครบถ้วน ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และรายการที่ 13 คือ
ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน มีความเหมาะสมมากที่สุด ด้านบุคลิกภาพ มีเหมาะสม
อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่รายการที่ 18 คือแต่งกายสะอาด เรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบของสถาบันและ
เหมาะสมกับความเป็นครู, รายการที่ 19 คือมีอารมณ์มั่นคงแจ่มใสและมีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียน เพื่อน
นิสิตและบุคคลอื่น,รายการที่ 25 คือ ให้เกียรติยกย่อง และชื่นชมความสามารถของเพื่อนร่วมงาน,
รายการที่ 27 คือ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดีมีความเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน,

รายการที่ 28 คือ ใช้ภาษาสื่อสารอย่างเหมาะสม และรายการที่ 30 คือ รักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบ และมีความประณีต ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพครู มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกรายการ

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่า คุณลักษณะของความเป็นครูของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดได้แก่ ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ มีความเหมาะสมในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านเทคนิคทักษะและวิธีการปฏิบัติงานสอน และด้านความสามารถทางวิชาการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแต่ละด้านพบว่า ด้านความสามารถทางวิชาการมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกรายการ ส่วนด้านบุคลิกภาพ และด้านเทคนิคทักษะและวิธีการปฏิบัติงานสอน มีความเหมาะสมทั้งในระดับมากที่สุดและระดับมากปะปนกัน สำหรับด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกรายการเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา ชินสิญจน์ (2553) พบว่า ด้านบุคลิกภาพความเป็นครู นิสิตมีการรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่นและมีความมั่นใจในตัวเองมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอับดุลฮาลิม อาแด อิบรอฮิม อาลฮูเซน (2561) พบว่าด้านความเป็นครู อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูปฏิบัติงานตามหน้าที่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์อิทธิศทนในการ ปฏิบัติงานหน้าที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง ให้คำแนะนำและ ช่วยเหลือนักเรียนด้วยความเมตตากรุณาตามความสามารถด้วยความเสมอภาค และร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ตามลำดับ ประกอบกับคณะครุศาสตร์สาขาวิชาการสอนภาษาไทยได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรอาสาพัฒนาช่วยน้อง มาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของนิสิตให้มีจิตอาสาในการเสริมสร้างความเป็นครูให้กับนักเรียนในโรงเรียน เหมาะสมกับความเป็นครู ทั้งความประพฤติ การแต่งกาย การวางตน การปฏิบัติหน้าที่ตาม กฎระเบียบ ที่มหาวิทยาลัยกำหนดตลอดจนสาขาวิชา ได้กำหนดนโยบายให้คณาจารย์ในสาขาวิชา ได้ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านวินัย ความประพฤติ การแต่งกาย การตรงต่อเวลา มารยาททางสังคม นอกจากนั้นสาขาวิชา ยังได้ให้ความสำคัญกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ. ศ. 2548 และระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ. ศ. 2539 โดยให้ผู้สอนในรายวิชาของสาขาวิชา ได้ช่วยกันประเมินคุณลักษณะของนิสิตทุกภาคเรียน ในขณะเดียวกัน ยังมีกิจกรรมและโครงการที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะของนิสิตทุกคนในคณะครุศาสตร์อยู่เสมอ เช่น กิจกรรมโฮมรูมเดือนละ 1 ครั้ง โครงการปฏิบัติธรรมกัมมัฏฐาน เพื่อเป็นการฝึกให้นิสิตมี ศีล สมาธิ ปัญญา ตลอดจนกิจกรรมปฐมนิเทศนิสิตก่อนจะออกไปปฏิบัติการสอน เพื่อให้มีความพร้อมในการออกไปปฏิบัติการสอน เช่น การแต่งกาย กริยามารยาทในการพบปะกับผู้ใหญ่ สิ่งเหล่านี้จึงทำให้นิสิตมีความเข้าใจในวิชาชีพครูอย่างแท้จริง มีความศรัทธาและมีคุณลักษณะความเป็นครูสูง มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบและรู้จักหน้าที่เป็นอย่างดี

สรุป และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบว่า กระบวนการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูนอกจากการฝึกปฏิบัติด้านการสอนแล้วสิ่งสำคัญที่ต้องฝึกควบคู่กันไปคือการสร้างคุณลักษณะของความเป็นครูให้กับนิสิต เพราะ การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีความรู้ที่มีคุณภาพด้วยเหตุนี้ “ครู” จะเป็นผู้ที่มีความรู้แต่เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ แต่จะต้องมีคุณลักษณะที่ดีที่สามารถทำหน้าที่อันยากยิ่งนี้ให้บรรลุลงไปด้วยดี และกระบวนการเหล่านี้ ต้องอาศัยการบ่มเพาะด้วยกิจกรรม โครงการที่สถาบันการผลิตครูต้องจัดให้นิสิตตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในสถาบัน ที่สำคัญคือ นิสิตจะสามารถนำคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดีไปใช้ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณภาพต่อไป ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดี งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สถาบันการผลิตครูควรมีกิจกรรม โครงการที่สร้างเสริมให้นิสิตได้พัฒนาคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดีตลอดระยะเวลาที่นิสิตศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4 และมีการประเมินคุณลักษณะตลอดจนสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา
2. มีการบูรณาการคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดีเข้าไปในทุกรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน
3. สถาบันการผลิตครูควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทุกฝ่าย ก่อนที่นิสิต/นักศึกษาจะออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และเกิดการปฏิบัติการในแนวเดียวกัน ในการประเมินคุณลักษณะที่ดีของครู อันจะก่อประโยชน์สูงสุดให้กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและเกิดผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียน ตลอดจนต่อการศึกษาของประเทศชาติในอนาคต นอกจากนี้ในระหว่างก่อนและหลังจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อประเมินผลด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา ชินสิญจน์. (2553). ผลของกระบวนการจัดการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครูต่อการนำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เฉลียว บุรีภักดีและคณะ. (2520). ลักษณะของครูที่ดี. กรุงเทพมหานคร: หน่วยงานนิเทศกรรมการฝึกหัดครู.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2559). คู่มือฝึกปฏิบัติวิชาชีพ:ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สนอง ศิริกุลวัฒนาและ สุวณีย์ ศิริกุลวัฒนา. ม. ป. ป. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ. ศ. 2556 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2545-2559. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาหลักสูตร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2518). ลักษณะของครูดี. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- อับดุลฮาติม อาแด อิบบรอเฮง อาลฮูเซน. (2561). ผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. (รายงานวิจัย). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.